

'Rustig blijven en stug doorlezen'

Idealiter moeten **radionieuwslezers** een perfecte uitspraak en dictie hebben, zonder regionale accenten. Niets in hun stem mag afleiden van de boodschap.

De avonden

► RADIO 747, 22.02-22.45 UUR

VAN 1994 tot 1997 was David de Jongh een veelbelovende nieuwslezer op Radio 1 en Classic FM. 'Toch begon ik het op een gegeven moment saai te vinden. Ik ging acteren, rare stemmetjes nadoen, wat me bijna mijn ontslag opleverde. Uiteindelijk gaf ik er zelf de brui aan en werd ik radiomaker.'

Het nieuwslezersvak bleef hem echter interesseren en hij besloot een radiodocumentaire te maken over de anonieme stem die ons elk uur van actualiteiten voorziet. De Jongh interviewde taalkundigen, oud-nieuwslezers en logopedisten en spitte het enorme journaalarchief door op zoek naar interessante fragmenten. Dat levert een documentaire op vol nieuwe inzichten, aangevuld met sappige anekdotes. Wie denkt dat een aardige voorleesstem genoeg is om het beroep van radionieuwslezer uit te oefenen, heeft het mis.

Ten eerste komt het aan op de perfecte uitspraak en dictie. Nieuwslezers zijn zogenaamde conservatieve sprekers, leren we. 'De uitspraak van een nieuwslezer moet absoluut neutraal zijn, zonder regionale accenten', vertelt De Jongh. 'Niets in hun stem mag afleiden van de boodschap.' Daarom moeten veel nieuwslezers naar de logopedist om hun storende Gooise r in te ruilen voor een tongpunt-r, of om de i aan het eind van de ij mooi uit te leren spreken. Ook een rustige buikademhaling is essentieel. Nieuwslezers moeten goed weten op welke woorden in de zin ze nadruk leggen. 'Je moet schrijftaal naar spreektaal halen, maar ook weer niet helemaal,' vertelt een nieuwslezer. 'Het moet wel herkenbaar zijn als het nieuws.' Een volledig nieuwsbulletin oplezen zonder één verspreking blijkt ook moeilijker dan het lijkt. De Jongh verzamelde leuke versprekingen en legde ze voor aan een taalkundige. Die legt uit waarom het woord 'kuststadje' uitspreken als 'kutstadje' helemaal niet Freudiaans hoeft te zijn en hoe het kwam dat een journaallezer

opende met 'Het is 12 uur. Dit is de radionieuwsdienst veroorzaakt door het ANP.'

De nieuwslezers zijn het eens over de enige oplossing bij een verspreking: gewoon rustig blijven en stug doorlezen. De stem achter het nieuws is tenslotte ook maar een mens, die ook wel eens nachtmerries over zijn werk heeft. Een journaallezeres droomde dat ze een bulletin moest maken van een Japanse gebruiksaanwijzing over stofzuigers. Een andere nachtmerrie kwam uit toen de nieuwslezers op 11 september 2001 met rustige stem moesten vertellen wat er allemaal in New York gebeurde. Er wordt getwist over of je dat op dezelfde toon moet

doen als de aankondiging van winst voor Nederland op het WK voetbal.

Toen een hoofdredacteur het waagde te zeggen dat nieuwslezen maar 'een kunstje' was, stonden alle nieuwslezers op hun achterste benen. Toch lopen de meningen van de vakmensen in de documentaire uiteen. 'Het is een vak dat intelligentie en journalistiek inzicht vraagt,' zeggen sommigen. Anderen noemen zichzelf gekscherend een kantoorpik met een flutbaan. De Jongh zelf houdt het op 'een moeilijk kunstje'. 'Waarbij natuurlijk niet gezegd is dat iedereen het zomaar kan leren. De nieuwslezer is een beetje een circusartiest.'

ELJA LOOIJESTIJN

